

bönderne hafva sin gudztienst, det icke måtte dragas ifrån stadz rätten, så finner k. M:t lag likmätigt, att *forum* för slike mål blifver i staden, där *locus delicti* är.

5. Alldenstund somblige städer klaga, att när någon af deras borgerskap jempte annan sin borgerlige näring brukar handell med tobaks sälliande, blifver den samma med en särdeles contribution eller så kallad månglare eller vecku accis graverad föruthan den skatt, uthskylder och contributioner, som han elliest såsom borgare och för sin borgerlig näring gifva måste, underdånigst begärandes, att dhe därföre måtte befrias, ty är k. M:t:z nådige villie och befallning, att denne sak i dess cammar och commercie collegio må angifvas, som ock här med anbefalles att inkomma där öfver med sitt underdånige betänckiande.

6. Uthi båtmännernes beklädande, som städerna till k. M:t:z tienst äre skyldige att anskaffa och underhålla, kan k. M:t ingen åthskildnad tillåta emellan dhen ordinarie båtzmannen och fördubblingsmannen, som præsteras vid krigstider, uthan måste dhe begge vara lika försedde och klädde efter den befallning, som där om uthgången, ock det modell, som vid ammiralitetet finnes och för tiden brukeligt är.

7. Såsom k. M:t förnimmer, att det salt, som ifrån stapel-till upstäderna fördt blifver, hafver ifrån lille tullen varit fritt och exempt till vidare k. M:t:z nådige förordning, altså finner k. M:t också skiäligt, att det ey eller med förhögnings tullen, som är en fierdedel, må i medlertidh som förbemälte frihet varar besväras, hvarföre ock dhe finske och västerbåttniske så väl som andre städer skole vara därifrån befriade och förskonte.

§ 8. Om städernas i Finland, Öster- och Västerbotten klagomål öfver ryssarnes handel.

9. Den förordning, som är giord till justitiens befordran här i Stockholm, vill ock k. M:t, att i andra städer må sålunda practicerat, at dhe som ifrån cämners cammarne till rådstugu rätterne appellera, skole inom otta dagars förlåpp inläggia där sammastädes deras *gravamina appellationis* ock uthi sielfve libellen tydeligen införa alt hvad dhe emot cämners rättens dom kunne hafva att påminna, på det med justitiens förvaltande och förfordrande måtte skyndosamt och tillbörligen tillgå.

10. K. M:t önskar intet högre än att tillståndet sådant vore, att dhe städer och dhe af borgerskapet, som hafva någre fordringar

för deras gjorde förskått till k. M:t:z och riksens tjenst, måtte efter erhåldne riktige liquidationer kunna åthniuta en behörig betalning, men såsom det för medlens knaphet och riksens höga tarfver ey här till hafver till alles nöije kunnat ske, så tviflar k. M:t intet, med mindre hvar och en lärer det kunna betrackta. Hans k. M:t varder likvist den nådige omsorg dragandes och dhe anstalter giörandes, at dhe så väl som andre måge efter lägenheten undfå betalning.

11. Hvad den klagan vidkommer, som en ock annan stad föra öfver apothekarne och bardberarne, att de föruthan det, som till deras profession egenteligen hörer, idka där jempte en fullkomblig borgerlig näring och kiöpenskap, hvarföre ock dhe andra af borgerskapet begära, at dhe, som således participera med dem i näringen, måtte och taga del uthi borgerlige besvär och contributioner till k. M:t:z och fäderneslandetz tjenst och sålunda icke mindre än andra erkenna det nådige beskydd, hägn och försvar och flere nyttigheter, som undersåtarne allment åthniuta, så håller k. M:t detta rättvist och skiäligt vara, hafver och vid riksdagen anno 1686 uthi nionde punkten af dess nådige resolution för samptelige borgerskapet¹ sig däröfver förklarad, hvilken resolution k. M:t här med nådigst bekräftar, så att apothekarne och bardberarne måtte i föllie där af innehålla med sådan näring och handell, som ey egenteligen hörer till deras handtering, eller och blifva delactige af borgerlige besvär, hvilket borgmästare och råd hafve sig att efterrätta, och om de finna sig i någon måtto hindrade uthi värkställigheten af denne och förbemälte resolution, måste de angifva sig hos vederbörande och handhafvas där vid.

§ 12. Om städernas i Västerbotten och Västernorrland ansökan rörande fyrbåkspenningarna. — § 13. Om städernas i Blekinge begäran att få tillsätta de under borgmästare och råd sorterande betjante. — § 14. Om några städers i Småland och Västergötland anhållan att vid begrafningar få åtnjuta den hittills vanliga »utsjungningen» af präster och skolor.

15. Såsom samptelige städerne en underdånig påminnelse giöra om dhe ärender, hvilke [af] k. M:t uthi dess förrige på riksdagarne för borgerskapet nådigst meddelte resolutioner äro till vederbörande collegier och andre vordne remitterade, med underdånig begäran, att dhe samme kunde blifva företagne och k. M:t föredragne, så att borgerskapet kunde med k. M:t:z rättvise och nådige resolutioner blifva afhielte och hugnade, altså är och k. M:t:z nådige villie, att vederbörande skole forderligast afgiöra eller effter sakernes beskaf-

¹ Se N:r^o 215.

fenhet hos k. M:t med sine underdånige betänckiande inkomma ock behörigen andraga dhe punkter och ärender, som till dem remitterade äre, och att städerne, som sådane remissorialer undfått hafve, måste och till sakernes befordrande sig hos dem där med anmäla och de efterrettelser vid hand gifva, som till sakernes uplyssning fordras, hafvandes elliest att tillskrifva sig sielfve, om ey något uthslag faller eller därmed långsamt tillgår.

K. M:t förblifver samptelige städerne och deras uthskickade fullmäktige med konglig ynnest välbevågen. *Actum ut supra.*

Carolus.

Samuel Åkerhielm.

220. Karl XI:s bref till öfverståthållaren angående upplåtelse af viss plats till material- och sjögård för staden. Stockholm den 4 juli 1689.

Original på papper i öfverståthållareämbetets arkiv: *Kongl. bref till öfverståthållaren. 1689.*

Carl med Gudz nåde Sveriges, Götes och Vendes konung, storförste till Finland, hertig uti Skåne, Estland, Lifland, Carelen, Bremen, Verden, Stettin-Pommern, Cassuben och Venden, förste till Rügen, herre öfver Ingermanland och Wissmar, så och pfaltz-grefve vid Rhein i Beijern, till Jülich, Clewe och Bergen hertig.

Vår synnerlige ynnest och nådige benägenhet med Gudh altzmäktig, tro man, vårt råd, herr grefve, öfver ståthållare och general lieutenant. Vi tillåte härmedh i nåder, att borgmästare och råd här i staden måge uppå deras underdånige begiäran och åstundan bekomma den platsen på väster sidan om bron, som löper ifrån Blasiöholmen till Skiepsholmen straxt på denne sidan om holmkyrkian, till material- och siögårdh för staden, hälst effter vi af eder underdånige remonstration af den 3 *hujus* förnimme, att icke allenast en sådan platz skall vara för staden mycket nödig, utan och att I hafve effter plägad communication med cammarherren och hof architecten Thessin befunnit, dhet hvarken någon irregularitet, skada eller afsaknad

förorsaka skulle, om staden denne platsen blefve anslagen, och hafve I det fördenskull uti behörig execution att ställa. Hvarmed vi befalle eder Gudh altzmäktig synnerligen nådeligen. Af Stockholm den 4 *julii* 1689.

Carolus.

C. Piper.

221. **Karl XI:s resolution på magistratens anhållan om förhöjning af mätare- och vågpenningarna m. m. Stockholm den 13 november 1691.**

Original på papper i Stockholms rådhusarkiv: *Kongl. bref till magistraten i original VI.* — Sigill (se under n:o 143) under konungens namnteckning.

K. M:ts nådigste resolution uppå magistratens i staden Stockholm underdånigst insinuerade memorial, gifven Stockholm den 13 *novembris anno* 1691.

Såsom magistraten underdånigst representerar, hurusom staden Stockholm på en kårt tid åtskillige store olyckor har träffat, såsom först i det att stadsens qvarnar vid Söderbro tillika med materialgården och slaktarehuset med annat mera genom en olyckelig vådeld äre blefne afbrände och vid samma tillfälle en del af bemälte bro på den norre ändan nedslagen och fördärfvat, sedan att sågqvarnen vid skepsvärfvet i lika måtto vorden i aska lagd, för det tredie att den förra Horns bron öfver ända ramblade och för det fierde att stadzhuset på Södermalm till en del af vådeld vart afbrändt, föreställandes derhos, hurusom stadzens inkomster under varande tid med ansenlige utgifter varit belastade, såsom i synnerhet med medels fournerande till sidenmanufacturiet och skepsbyggerietz samt flere publique värks inrättande, hvaraf framdeles så till seglationen som handelens flor och förkåfring ingen ringa nytta och fördel för riket och undersåtarne står att förmoda, sedan till de många och kåstsamme brors förfärdigande på en och annan orth i staden, för det tredie till andre publique hus och byggningars perfectionerande, såsom i synnerhet stadzhuset på Södermalm, bancobyggningen, tullhuset, hvilket icke allenast för en ansenlig summa af staden måst inlösas utan och sedan med ett nytt packhus och andre com-

moditeter med ingen ringa omkåstnad förbättras, förutan de tvenne husen, som till rådstuguns utvidgande efter k. M:tz gåttfinnande äre blefne köpte, med ännu mycket mer, föreständes staden jämväl ännu inga ringa depenser, såsom i synnerhet med ofvanberörde afbrände qvarnars, slaktar- och materialhus opbyggande ånyo, med Söderbros reparerande, hvilken af grunden måste uptagas, med slysens förbättrande, med de inrättade så siden- som andre manufacturiers samt skeppsvärfvetz underhållande, till förtigandes, som staden desse förflutne åren till en gång större district är vorden utvidgat än den tillförende varit, att och omkåstningarne i samma proportion förökts och tilltagit, jemte det att man till k. M:tz tienst och högnödige tarfver nästförflutne krigstid en summa af 50,000 daler sølfvermynt upplänt, af hvilket alt magistraten nu så mycket mera blifver föranlåten k. M:t i underdånighet att ansökia om någon sublevation och hielp till värketz uprätthållande, föresläendes dertill i lika underdånighet, först att en liten tillökning måtte blifva lagd uppå de mätarepenningar, som här i Stockholm falla, således att för det godz, som hit kommer och här mätes, må blifva gifvit till det förra allenast ett trediedels öre sølfvermynt på tunnan, hvaraf sälliaren hälften och köparen det öfrige kunde betala, dock den spanmål undantagandes, hvilken på k. M:tz vägnar försällies, hvaraf köparen allena sin del af mätarepenningarne erlägger, för det andra att vägarepenningarne af alle victualie perseler måtte förhöjjas allenast till ett halfft öre kopparmynt eller $\frac{1}{6}$ öre sølfvermynt uppå hvart lisspund så för sälliaren som köparen, antingen man köper mer eller mindre, item torgpenningarne till ett öre kopparmynt eller $\frac{1}{3}$ öre sølfvermynt på tunnan och för det tredie att utaf alle ryske varur en lika tolag måtte varda erlagd, som k. M:tz egne undersåtare icke mindre än alle andre nationer gifva, jemte en sådan tillökning på vägarepenningarne, som förr omtalt är — detta alt har k. M:t låtit hos sig i nådig consideration komma, och som k. M:t på den ena sidan nogsam kan afse stadzens trångmål, förorsakat utaf ofvanomrörde tillfällen och omständigheter, jämbväl på den andra sidan angående den föreslagne förhöjningen så på mätare- som våg- och torgpenningarne befinner, att sådant så mycket mindre kan räknas för något synnerligit besvär, som då man anser differencen mellan mynt, nembligen riksdalern nu och i förra tider, bemälte recognition och afgiffter då ey hafva varit ringare utan större och svårare än de genom denne påökningen kunna blifva, altså drager k. M:t så mycket mindre betänkiande sig härigenom

i nåder att förklara, att för det godz, som hit till Stockholm ankommer och här mätes, skall häreffter gifvas till det förre en påökning af ett trediedels öre sølfvermynt eller ett öre kopparmynt på tunnan, hvaraf sälliaren hälfften och kiöparen det öfrige bör afläggia, dock k. M:tz spanmål härunder intet vidare förståendes än att kiöparen allena sin del af mätarepeningarne utbetalar; sedan skall jämbväl i vägarepeningar af victualie perseler betalas en förhö[g]ning af ett halfft öre kopparmynt eller en siette dels öre sølfvermynt på hvart lispund så för sälliaren som kiöparen, antingen man köper mer eller mindre, item i tårgpeningar ett öre kopparmynt eller ett trediedels öre sølfvermynt på tunnan utom den förre recognitionen; men hvad den begiärte förhögnigen på de ryske varorne vidkommer, så vill k. M:t dess äntelige resolution deröfver hafva utstält, till dess de deröfver förordnade committerade med deras underdånige betänkiande derutinnan kunna inkomma och k. M:t deraf hafft tillfalle att se, i hvad sluth man derom säkrast och med största nyttan kan stanna. Medlertid som magistraten emot alt detta utlofvar, att de bropenningar, som betalas för öfverfarten öfver nya Horns bron och de resande kiänna något besvär utaf, skole blifva ophäfne och ophöra, så har magistraten sådant ju förr ju heller att efterkomma och i väirket ställa, förblifvandes k. M:t för det öfrige magistraten och staden med konglig ynnest städze välbevogen. *Datum ut supra.*

Carolus.

C. Piper.

222. Karl XI:s bref till öfverståthållaren och magistraten angående den ryska minuthandelns hämmande. Stockholm den 23 mars 1692.

Original på papper i öfverståthållareämbetets arkiv: *Kongl. bref till öfverståthållaren 1692.*

Carl medh Gudz nåde Sveriges, Giöthes och Vendes konung, storfurste till Finland, hertig uti Skåne, Estland, Liefland, Carelen, Bremen, Verden, Stettin-Pommern, Cassuben och Venden, förste till Rügen, herre öfver Ingermanland och Wissmar, så ock pfaltz-grefve vidh Rhein i Beijern, till Gülich, Clewe och Bergen hertigh.

Vår synnerlige ynnest och nådige benägenhet medh Gudh altzmäktigh, tro man och undersätare, resp. vår rådth, herr grefve, öfver ståthållare och general lieutenant, så ock samptelige borgmästare och rådth här uti vår kongl. residentz stadh Stockholm. Hos oss hafver borgerskapet här uti staden så väl som andre våre städer sig underdånigst besvärat öfver den minut handeln, som ryssarne år uth och inn drifva äfven som borgare uthan at erläggia någre afgifter och contributioner, anhållandes derhos uti underdånighet, det samma frihet såsom ländande våre undersätare till afsaknadt och fördärf ryssarne måtte betagas och afskiäras. Nu alldenstundh denne ryske minut handeln ej kan påstås uthtryckeligen vara betingad i pacterne, ej heller tillstås dhen våre undersätare i Rysslandh, men dock löper emot städernes privilegier, lagh och handels ordinantier och länder våre undersätare af borgerskapet, som draga skatt och uthlagor, till men och fördärf, ty kan och bör densamme, besynnerligen här uti staden och andre inrikes städer, på behörigt sätt hämmas, och är fördenskull till eder härmedh vår nådige villie och befallningh, at I författen et anständigt reglemente deröfver och det medh vårt cammar och commercie collegio communiceren, hvarmedh sker det oss till nådigt behag länder, och vi befalle eder Gudh altzmäktigh synnerligen nådeligen. *Datum* Stockholm den 23 martii 1692.

Carolus.

C. Piper.

223. Karl XI:s resolution på städernas besvär rörande pass för sjöfart och handel, stora sjötullens erläggande med annan myntsort än specieriksdaler etc. Stockholm den 13 december 1693.

Original på papper i Stockholms rådhusarkiv: *Kongl. bref till magistraten i original VI.* — Spår af sigill under konungens namnteckning. Tryckt i *Stiernmans Riksdagars beslut* III, sid. 2101.

K. M:ts nådige resolution och förklaring öfver de besvärs punkter, som dess trogne undersåtare samtliga borgerskapet vid denne nu väl öfverståndne riksdag i underdånighet andragit hafve, gifven Stockholm den 13 *decembris* 1693.

K. M:t hafver sig föredraga låtit dhe besvärs punkter, som des samtliga trogne undersåtare af borgareståndet i underdånighet ingifvit hafve, och sig därpå nådigst förklarar som föllier:

§ 1. Om den af bönderna i Fjäre härad till skada för Göteborg idkade utrikes handeln.

2. Emedan dhe af borgerskapet, som drifva uthrikes siöfart ock handell, i underdånighet andraga, att dem till stort hinder och besvär länder, att dhe latinske passen, som dem meddelas, måste vid hvar resa förnyas, ock af det att skeppens last till des quantitet ock kvalitet sampt egarenes namn måste specificeras ock införas, efter som det ofta händer, att en skeppare, sedan han hafver fulländat sin resa till den orten, på hvilken passet är ställt, eller igenom vädretz tillskyndan kommer emot förmodan till någon annan orth än dit han sig ärnat, kunde därifrån få en fördelactig frackt, så framt han samma pass kunde bruka, hvarföre i underdånighet begäres, att om möjligit vore bemälte pass så måtte blifva inrättade, att dhe åthminstone kunde giälla för ett år, ty länder därpå till nådigt svar ock förklaring, att såsom k. M:t hafver visse handelsfördrag med en ock annan uthrikes potentat ock stat ock uthi dhesamma är afskedat, huruledes sådane pass böre vara inrättade, besynnerligen när krig infaller, altså står fuller k. M:t ey fritt att göra någre ensidige ändringar uthi det, som tydeligen är i pacterne föreskrifvit, efftersom där passen annorlunda blefve

inrättade, k. M:t:z undersåtare då lätteligen kunde därigenom råka uthi olycka och olägenhet, men så vill k. M:t anbefalla des cantzli samt cammar ock commercie collegier att öfverläggia med hvarannan, först hvad som uthi detta fallet må kunna ske uthan anstötelighet emot pacterne, sedan ock, huruvida det kunde skattas nödigt och giörligit att sökia något närmare betingande häruthinnan med dhe uthländske siömackterne, men i medlertid måste undersåtarene sig rätta effter dhe förordningar ock pass formular, som äre för detta här öfver gjorde ock inrättade.

3. Hvad den underdånige ansökningen vidkommer, som dhe traffiquerande göra, att för det store besvär skull dhe hafva att anskaffa specie riksdaler till att där med betala trediedelen af store siötullen, som effter förordningen med riksdaler clareras bör, dem nådigst tillåtas måtte att den betala med andre myntesorter, som dhe kunde åstadkomma, villiandes gerna bestå derhos ett drägeligit lage, så vill k. M:t, att dhe kongl. råden, som hafva suttit öfver borgerskapetz besvär, skole träda tillsammans med dess cammar ock commercie collegio ock där öfver först inkomma med sitt underdånige betänckiande, hvar på k. M:t vill sedan dess nådige resolution ock förklaring gifva.

4. Att borgmästare och råd i städerna måtte, såsom dhe begära, få underrättelse och communication af dhe förordningar, som blifva gjorde ock dem angå uthi handels- ock tullväsende, på det dhe måge borgerskapet dem kundgiöra ock publicera, det finner k. M:t skiäligt ock nyttigt ock vill, att vederbörande collegier ock tullbetiente måge det effterkomma, låter ock fördenskull dess befallning där om i synnerhet afgå till dess cammar ock commercie collegium.

§ 5. Om de skånska städernas klagomål öfver dem, som undfått dispositionen öfver kyrkotioden.

6. Emedan samtelige städerna klaga, att landkiöpen ock allehanda missbrukelig handell af hvariehanda ständz personer tager således öfverhanden, att städerna ock borgerskapet måste änteligen aldeles ödeläggias ock gå till grund, ock att, omskiönt gode förordningar äre gjorde till dess förbiudande och hämmande, blifva dhe samma likväl uthan värkan, efftersom dhe, som sådan förbuden landthandell idka, merendels intet höra under någon stadz jurisdiction ock altså hvarken villia admittera de betiente, som af magistra-

terne äre förordnade att hafva därpå inseende, eller dem något besked gifva, uthan esomoftast med hot ock undsejelse dem bortdrifva, hvarföre städerna någre oförgripelige förslag giöra, på hvad sätt detta må stå till att rätta, nembligen i det att landtfiscalerne blefve anbefalte att handräckia städerna uthi slike måls upspanande, angifvande ock uthförande ock att landzhöfdingerna kunde authoriseras att tillika med en eller annan af magistraterna ock någre andre skickelige personer dhe samma uptaga ock afgiöra, när dhe som brutit hafva ey sortera under städernas jurisdiction, ock att därifrån årligen måtte inskickas till k. M:tz commercie collegium en viss förteckning på alle dhe saker, som af sådan beskaffenhet afgiorde vore, såsom ock på dhe, som ey kunnat afgiöras, samt deras beskaffenhet, så at bemälte collegii handräckning kunde hafvas ock den ene eller andre parten, som med landzhöfdingens ock de förbemälte authoriserades sluth ey vore nögd, måtte ock tillåteligit vara sitt besvär uthi bemälte collegio angifva, efftersom med sådane mål skulle gå altför långsamt, kåstsamt ock besvärligit, där de skulle uthdrivas igenom alle ordinarie instantzier, hvar till ock kommer den begäran, som någre städer i synnerhet hafve giordt, att dhe, som sig med sådan olåffig handell förbryta, måtte jempte varans confiscation med någre ansenlige böter beläggias, på det dhe måtte därifrån afskräckias, ty hafver k. M:t för gått funnit att anbefalla dess lag commission att taga denne saken i behörigt öfverläggande ock sedan inkomma med dess underdånige betänckiande däröfver, på det att hvad som kunde finnas nyttigt, skiäligt och rätt att häröfver förordna måtte sedan införas i den allmenne lagen allom till underrättelse, hvarom k. M:t ett bref till bemälte commission afgå låter.

7. Angående samtelige städernas underdånige ansökning om någre öfverflödigheters ock missbruks afskaffande, som sig vid dhe dödas svepningar ock begrafningar mer ock mer inrita tvert emot ögnemålet af k. M:tz hälsosamma förordningar, så vill k. M:t i nåder för samtelige borgerskapet på lika sätt här med hafva resolverat, såsom det allareda skedt är för ridderskapet ock adelen, nembligen att det icke allenast är k. M:tz nådige villie, att hvar ock en bör rätta sig efter den allmenne kyrkioordningen ock altså till föllie af dess adertonde capitel aflåta med kåstelige likekistor ock svepningar (vid hvilka allenast någre få af närmaste släkten ock inge andre skole blifva brukade ock kallade) sampt låta bisättingarne förrättas uthan all process ock kåstnad ock det vid 500

daler sölfvermyntz böter till kyrkian och lika stor summa till dhe fattige med mera, som bemälte capitel innehåller, uthan ock blir nu af k. M:t ytterligare, i medlertid att något annat reglement här om kan författas, här med stadgat, att ey eller till begrafningarne andre sig måge infinna i söriehuset än någre få af närmaste släckten, nembligen den dödas föräldrar, om dhe öfverlefva, eller svärfolck (om han eller hon varit gifft), sam- och halfsyskon, barn ock barnabarn, mågar ock sonahustror, närmaste svågrar och svägerskor, det är den dödas systrars män eller bröders hustrur, men i mangell af desse då närmaste arvingar elliest, hvilke måge föllia till ock ifrån kyrkian, ock ingen annan vid 500 daler sölfvermyntz böter; och skole då ey eller någre tractamenter med måltid, confiturer eller vin, öfver det som dageligen i huset vant är, hvarken för manfolck eller qvinfolck tillredas i städerne. Bryter någon där emot, vare äfven som i föregående mål till 500 daler sölfvermynt förfallen. Vid samma vite varde ock alle slike tractamenter vid svepningar ock kistläggande förbudne. Hvilken elliest uthom släckten anten på söriehusetz ansökiande eller afkunning, som sker af predikestolen, vill bivista begrafningen ock göra den döda den yttersta tiensten, den samma kan infinna sig i kyrkian ock där ifrån begifva sig hemm till sitt igen.

§ 8. Om städernas i Skåne, Halland, Bohuslän och Värmland begäran att få tillsätta de under borgmästare och råd sorterande betjante samt om val af borgmästare och rådmän.

9. Emedan handtvärkarene uthi städerne sig beklaga, att de uthi deras näring lida en märkelig afsaknad ock intrång igenom det, att äthskillige militiebetiente uthi guarnisonerne, så af artolleriet som andre, såsom ock de, hvilke under kongl. ammiralitetet sortera, idka ett ock annat handtvärk, ty är k. M:t nådige villie, att sådane handtvärksfolck ey må tillåtas något arbetes idkande i städerne, med mindre dhe sig infinna under visse mästare af borgerskapet ock sig med dem förena, likmätigt den resolution, som k. M:t månde *anno* 1683 gifva Stockholms stad,¹ på det borgarene icke måtte stängias ifrån deras näringsmedell, för hvilke dhe måste borgerlige besvär ock tunga undergå.

K. M:t förblifver dess trogne undersåtare samptelige borgerskapet med nåde ock ynnest välbevågen. *Actum ut supra.*

Carolus.

Samuel Åkerhielm.

¹ Se N:r 208.

224. Karl XI:s bref till öfverståthållaren angående skyldighet för amiralitetet att till staden erlægga vägpenningar. Stockholm den 11 maj 1694.

Original på papper i öfverståthållareämbetets arkiv: *Kongl. bref till öfverståthållaren 1693—94*. Tryckt i *Stiernmans Commerceförordningar* V, sid. 464.

Carl med Gudz nåde Sveriges, Giötes ock Vändes konung, storfurste till Finland, hertig uti Skåne, Estland, Lifland, Carelen, Bremen, Verden, Stettin-Pommeren, Cassuben ock Vänden, furste till Rügen, herre öfver Ingermanland ock Wissmar, så ock pfaltz grefve vid Rhein i Beijern, till Gülich, Clewe ock Bergen hertigh.

Vår synnerliga ynnest ock nådige benägenhet med Gud altsmechtig, tro man, råd, herr grefve, öfverståthållare och general lieutenant. Vi se utur eder underdånige skrifvelse, daterat den 5 *hujus*, hurusom öfver commissarien ved amiralitetet von Otter har begärt af magistraten här i staden, dett aldenstund årligen för amiralitetets räkning hit ankomma åtskillige materialier, såsom hampa, tenn ock annat mera, fodrandes stadzens vägare därföre äfven som af andre köpare de vanlige vägarepenningarne, magistraten fördenskull ville låta honom vetta, huru därmed skall förhållas, samt gifva honom part af den resolution, som tillägger staden sådane vägarepenningar. Nu har fuller staden ingen särdeles resolution, auten amiralitetet bör ärlägga eller vara fri för vägarepenningarne, som af samma gods fordras, men som magistraten genom ett räntmästaren Halls bref visar, att vägarepenningarne för sådant godz tillförende äre vordne betalte, eder jämbväl åligger effter vårt reglementes 3 punct att hålla hand deröfver, dett sådane stadzens inkomster ingalunda måge förminskas, så hemställe I vårt egit nådige behag att giöra en viss förordning, huru magistraten sig i detta fallet skall förhålla. Härpå länder eder till nådigt svar, att som store underslef skulle kunna förelöpa, om sådane amiralitetet tillhörige persedler från vägare penningarnes erläggande blefve eximerade, så har amiralitetet att betala vägarepenningarne för dett, som går genom stadzens våg af deras persedlar ock varor.

Hvarmed vi befalle eder Gud altsmeectig synnerligen nådeligen.
Stockholm den 11 *maii* anno 1694.

Carolus.

C. Piper.

225. Karl XI:s resolution på magistratens memorial angående borgmästares och råds löner. Stockholm den 6 juli 1694.

Afskrift i Stockholms rådhusarkiv: *Kongl. bref till magistraten i original VI.*

K. M:ts nådigste resolution uppå magistratens i Stockholm underdånigst insinuerade memorial, gifven Stockholm den 6 *julii* 1694.

1. Såsom magistraten i anledning af den 13 puncten uti k. M:ts affattade reglemente öfver stadsens medels disposition sig underdånigst förfrågar, om icke det, som en eller annan af borgmästare och råds medel uppå deras löner för de förflutne åren kunna hafva at fordra, må räknas under den frucktbare stadsens giäld och blifva betalt efter den förra staten på sådant sätt, som då varit vanligt, effter som mäste delen af borgmästare och råd intet hafva något at tilgå utom deras löner, så vil k. M:t sig däröfver hafva förklarad, at k. M:t af gunst och nåde vil efterlåta, det de af borgmästare och råds medel, som hafva något på deras löner at fordra, måge undfå det samma betalt, doch icke hvar daler silfver beräknat til en daler caroliner utan til en daler silfvermynt courant.

2. Hvad vedkommer magistratens underdånige förfrågan, det ehuruväl den 17 puncten i förbemälte reglement innehåller, at löningarne icke annorledes än vid hvarje halfft års förlopp skole betalas, om icke ändå vid händelse af dödsfall, då de efterlemnade esomofftast til den dödas begrafning intet annat hafva at tilgå än den til samma tid förtiente lönen, man må hafva tilstånd at utbetala lönen för den tiden, den döde kan hafva tient, fastän halfva året icke vore förbi, så vil k. M:t sig därpå i nåder hafva förklarad, at k. M:t fuller därtill i nåder vil hafva samtyckt; doch måste härvid observeras, at den månaden, som en dör uti, räknas för hans

förtiensts månad, så at han intet vidare niuter någon lön för det året, börandes man vid hvarje tillfälle af dödsfall giöra hos k. M:t ansökning om nåde årets åtniutande. I det öfrige etc. *Actum ut supra.*

Carolus.

C. Piper.

Concordare vidi

I. Helin.

226. Karl XI:s bref till öfverståthållaren och magistraten angående främmande köpmäns idkande af handel i Sverige. Stockholm den 26 oktober 1694.

Original på papper i öfverståthållareämbetets arkiv: *Kongl. bref till öfverståthållaren 1693—94.* Tryckt i *Stiernmans Commerceförordningar V*, sid. 494.

Carl med Gudz nåde Sveriges, Götes och Vendes konung, storförste till Finland, hertig uti Skåne, Estland, Lifland, Carelen, Bremen, Verden, Stettin-Pommern, Cassuben och Venden, förste till Rügen, herre öfver Ingermanland och Wissmar, så och pfaltz-grefve vid Rhein i Beijern, till Jüllich, Clewe och Bergen hertig.

Vår synnerlige ynnest och nådige benägenhet medh Gudh altzmäktig, tro man och undersåtare, respective vårt råd, herr grefve, öfver ståthållare och general lieutenant, så och samtelige borgmästare och råd. Såsom hos oss klagemål inkomma, att främmandes expediter skole liggia här i riket år inn och år uth och drifva handell lika med våre undersåtare borgerskapet, utsugandes icke allenast mårgen af desse senare utan och änteligen, sedan de sig nog ricktat, draga sig utur riket icke allenast med deras egne samkade medell utan och våre undersåtares ägendomb, till att förtiga så länge de främmande sålunda fritt få handla lika med våre egne undersåtare utan åtskillnad, finnes ingen af dem, som skiöter vinna burskap, aldenstund de då komma att draga borgerlig tunga, altså hafve vi gjort oss derom närmare underrättade, befinnandes icke

allenast, hurusom Sveriges lag, ständernes privilegier och handelsordinantierne, särdeles de af åren 1617 och 1673, aldeles i detta målet styrkia den meningen, som syfftar uppå något närmare indragande af de främmandes härtills idkade obeskränkte handell, såsom den der icke annars kan vara än våre egne undersåtare till afsaknad och intrång, utan och att vi af den 28 aprilis år 1687 öfver de engelske och holländske ministrernes memorialer denne expediternes handell angående hafve resolverat, det aldenstund hvarken den ene eller andre med skiäl eller utur någon punct af tractater och pacter kunde evincera och påstå, att icke denne de främmandes till en tid conniverade frihet ju kunde och borde, när tidernes beskaffenhet samt vårt nådigste gåttfinnande och behag så tillsäijer, återigen inom det mått inskränkias och sättias, som Sveriges lag och kunglige ordinantier det föreskrifva, ty skulle sådant skie och effterkommas, hvarpå I en trykt förordning af den 21 maii samma år utgå låtit, som förbemälde vår resolution närmare circumstantierar och till sine omständigheter förklarar, varandes dertillmed en noga opsikt och handhafvande öfver sådane stadgar uti magistrats personernes embetes ed inryckt; och som vi intet kunne veta, af hvad orsak eller tillfälle fullbordandet af slik vår nådige villie har kommit att studza och dröija, hålst sedan våre undersåtares, borgerskapetz och invånarnes, villkor förmenas numera vara sådane blefne, att bergsbruken och andre nödvändigheter genom dem sielfve väl kunna niuta förlag och hielp, ty är härmed till eder vår nådige villie och befallning, att I hvar på sin orth behörigen hålle hand öfver ofvanbemälte i detta mål allaredan utgångne stadgar och resolutioner, då till förmodandes är, att flere så främmande som andre trafiquerande köpmän sig till burskapetz antagande läre beqväma, än härtills är skiedt. Och vi befalle eder Gudh altzmäktig synnerligen nådeligen. Af Stockholm den 26 octobris anno 1694.

Carolus.

C. Piper.

227. Karl XI:s bref till öfverståhållaren med medgifvande, att vakten vid gardet må hjälpa stadsvakten att anhålla dem, som under predikningarna om sön- och helgdagar gå omkring på gatorna. Stockholm den 27 oktober 1694.

Original på papper i öfverståhållareämbetets arkiv: *Kongl. bref till öfverståhållaren 1693—94.*

Carl med Gudz nåde, Sveriges, Götas och Vendes konung, storförste till Finland, hertig uti Skåne, Estland, Lifland, Carelen, Bremen, Verden, Stettin-Pommern, Cassuben och Venden, förste till Rügen, herre öfver Ingermanland och Wissmar, så och pfaltz-grefve vid Rhein i Beijern, till Jülich, Clewe och Bergen hertig.

Vår synnerlige ynnest och nådige benägenhet medh Gudh altzmäktig, tro man, vårt råd, herr grefve, öfverståhållare och general lieutenant. Vi se af eder underdånige skrifvelse, daterat den 24 *hujus*, samt den dervid fogade copian af magistratens här i staden till eder afgångne bref, hurusom det faller stadsvakten ogiörligit till att uptaga alla dem, som emoth vårt förbud under prädikningarne om sön- och helgedagar gå omkring på gatorne, medan samma vakt är uppå deras påster mycket svag, men staden och malmarne deremoth vidlyfftige; och som I fördenskull vårt nådigste välbehag underdånigst hemställen, om icke guardievakten härutinnan må komma dem till hielp sådane personer att uptaga, kunnandes densamma till någon vederkiändslo deremoth för dess möda åtniuta tertialen af de böter, hvartill de bråtzlige blifva sakfalte, altså samtycke vi dertill i nåder och låte derom vår nådige befallning till öfversten af guarde härjemte afgå, hvilket länder eder till nådigt svar, och vi befalle eder Gudh altzmäktig synnerligen nådeligen. Stockholm den 27 *octobris* 1694.

Carolus.

C. Piper.

228. Karl XI:s bref till öfverståhållaren angående skyldighet för krigskollegium att till staden erlægga vägpenningar. Stockholm den 5 juni 1695.

Original på papper i öfverståhållareämbetets arkiv: *Kongl. bref till öfverståhållaren 1695—96.*

Carl med Gudz nåde Sveriges, Giötes och Vändes konung, storfurste till Finland, hertig uti Skåne, Estland, Lifland, Carelen, Bremen, Verden, Stettin-Pommern, Cassuben och Vänden, furste till Rügen, herre öfver Ingermanland och Wismar, så ock pfaltz-grefve vid Rhein i Beijern, till Göllich, Clewe och Bergen hertig.

Vår synnerlige ynnest och nådige benägenhet med Gudh allsmächtig, tro man, vårt råd, herr grefve, öfver ståhållare och general lieutenant. Vi se af eder underdånige skrifvelse, daterat den 7 *passato*, hurusom vårt krigs collegium sig hos eder besvärar öfver vägaren här i staden, det han sig har förvägrat att väga tvenne kopparpannor, hvilka de till saltpettrets siudande vid krutbruket i Jönkiöping hafve låtit förfärdiga, hafvandes I fuller däruppå förhållit vägaren, hvarföre han sådant icke efterkommer, till föllie af vår den 27 october 1694 affattade nådige förordning, som förmår och innehåller, att alt det jern, som af vårt krigz collegio blifver afsändt till artilleriets och fästningarnes förnödenhet, skall uti archliemästarens närvaru till underslefs hemmande af stadzens vägare vägas och attesteras, men som vägaren till des förklaring föregifver, att archliemästaren ey ännu har framvist någon vår resolution, huruvida sådant må ske utan de vanlige vägare penningarnes erläggande, hafvandes han i det fallet intet haft för sig någre sådane ordres, hvareffter han kunnat sig rätta, så äre I däraf blefne förorsakade eder underdånigst att förfråga, huruvida den koppar, jern eller hvariehanda annat, som vårt krigs collegium på stadzens vågh låter väga, må passera tullfritt för vägare penningarnes erläggande eller ey, på det vägaren vid räkenskappernes förfärdigande må kunna ställa sig detsamma till hörsam rättelse. Nu som vi till alt underslefs förekommande därvid i nåder hafve för gått funnit att resolvera, det skall för alt slikt, som i så mätto väges på stadzens

vågh, af vårt krigs collegio de vanlige vägare penningar betalas och erläggias, altså hafve I att låta sådant behörigen observeras och i ackt tagas. Hvarmed vi befalle eder Gudh allsmächtig synnerligen nådeligen. Stockholm den 5 *junii* 1695.

Carolus.

C. Piper.

229. Karl XI:s bref till öfverståthållaren angående laga skydd åt vissa stadens tulltjänstemän under deras tjänsters förrättande. Kungsör den 19 juli 1695.

Original på papper i öfverståthållareämbetets arkiv: *Kongl. bref till öfverståthållaren 1695—96.*

Carl med Gudz nåde, Sveriges, Giötes ock Vändes konungh, storfurste till Finland, hertig uti Skåne, Estland, Lifland, Carelen, Bremen, Verden, Stettin-Pommeren, Cassuben ock Venden, furste till Rügen, herre öfver Ingermanland ock Wissmar, så ock pfaltz grefve vid Rhein i Beijeren, till Jülich, Clewe ock Bergen hertigh.

Vår synnerlige ynnest ock nådige benägenhet med Gudh alsmechtig, tro man, vårt råd, herr grefve öfverståthållare ock general lieutenant. Vi hafve bekommit eder underdånige skrifvelse, daterat den 15 *huius*, af innehåld, att stadsens besökiare vid broen sig högeligen besvåra öfver det öfvervåld, dem af en dhel obetäncksamme menniskior vid deras tiensters förrättande vederfares, icke allenast med småde- ock skiälsord utan ock under tiden med hugg ock slag, blifvandes dhe där igenom mycket hindrade till att för staden såsom sig bör förrätta deras embeten; ock som vi till hämnande af slikt öfvervåld ock oförrätt, som bemälde betiente vid deras tiensters i ackt tagande tillfogas, i nåder vele hafva förklarar, det skole dhe lika med dem, hvilcke af oss äro förordnade till att hafva upsickt ved tullarne, broen ock andre platser, vara inbegrepne under vårt publicerade protectorial placat, så att den, som dem samma i någon

måtto oförrättar ock gör öfvervåld till hinder uti stadsens tjenst ock deras förrättning, med det straff skall blifva ansedd, som det samma innehåller, altså är här med till eder vår nådige villie ock befallning, att I samma vår förordning till allas så myckin större effterrättelse publicera låten, handhafvandes bemälte betiente därvid, på dett förbe:de betiente med den trygg- ock säkerhet som vederbör måge kunna förrätta deras tienster. Hvarmed vi befalle eder Gud alsmächtig synnerligen nådeligen. Kungsör den 19 *julii* 1695.

Carolus.

C. Piper.

230. Karl XI:s förnyade bref till öfverståthållaren angående främmande köpmäns idkande af handel i Sverige. Stockholm den 4 december 1695.¹

Original på papper i öfverståthållareämbetets arkiv: *Kongl. bref till öfverståthållaren 1695—96.*

Carl med Guds nåde Sveriges, Götes ock Vändes konung, storförste til Finland, hertig uti Skåne, Estland, Liffland, Carelen, Bremen, Verden, Stettin-Pommern, Cassuben ock Venden, förste til Rügen, herre öfver Ingermanland ock Wissmar, så ock pfaltz-grefve vid Rhein i Beijern, til Jülich, Clewe och Bergen hertig etc. etc.

Vår synnerlige ynnest ock nådige benägenhet med Gud alsmächtig, tro man, vår råd, herr grefve, öfver ståthållare ock general lieutenant. I lären veta eder at påminna, hurusom vi angående de fremmandes expediter, som liggia här i riket år in ock år ut sambt drifva handel lika med våre undersåtare bårgerskapet, desse senare til stor præjudice, månde resolvera upå vårt cammar ock commercie collegii däröfver inkombne underdånige betänckiande, hurusom icke allenast Sveriges lag, städernes privilegier ock handelsordinantierne, särdeles de af åren 1617 ock 1673, syfta upå något närmare indra-

¹ Jfr N:r 226.

gande af de fremmandes härtills idkade obeskränkte handel, såsom den där icke annars kan vara än våre egne undersåtare til afsaknadt ock intrång, utan ock at med intet skiäl eller utur någon punct af tractater ock pacter kan evinceras ock påstås, at icke denne de fremmandes til en tid conniverade frihet ju kan ock bör, när tidernes beskaffenhet sambt vårt nådigste gådtfinnande ock behag så tillsäijer, åter igen innom det mått inskränckias ock sättias, som Sveriges lag ock konglige ordinantier det föreskrifva, det förden-skuld I med magistraten här i staden behörigen skullen hålla hand öfver de i detta mål allaredan utgångne stadgar ock resolutioner, då til förmodandes vore, at flere så fremmande som andre traffique-rande kiöpmän sig til burskapets antagande skulle beqvåma, än härtills är skiedt; men aldenstund kårt däreffter, enår bemålte stadgar ock förordningar skulle komma til at exequeras, hos oss de engelske ock hålländske ministrerne äre inkombne med memorialer denne expediternes handell angående, ty äre vi därutaf blefne föränlåtne, såsom eder kunnigt är, at förordna en viss commission til bemålte saks ytterligare öfverläggande, hvilcken jämbväl numera hos oss är inkommen med en underdånig berättelse däröfver; ock som quæstionen enkannerligen däruti beror, om åfvanförmålte handelsordinantier af åren 1617 ock 1673 böra ställas i execution, så at de fremmande handelsmän ey må vara tillåtit uti stapelstäder här i riket längre at dröija ock handla än 2 månaders tid, med mindre de vinna burskap, hafvandes vi samme quæstion ock bemålte commissions underdånige sentiment däröfver med våre råd närmare öfverlagt ock därpå befunnit rättvist ock skiäligit vara til at determinera, det böra i detta målet merbemålte handelsordinantier i ackt tagas ock observeras, altså är til eder härmed vår nådige villie ock befallning, at I hållen så elliest som enkannerligen uti detta målet en alfvarsam hand öfver åfttabemålte handelsordinantier af åren 1617 ock 1673, så at de fremmande handelsmän ock expediter obligeras rätta sig effter demsamma, villiandes vi däck til en behagelig tid ock vidare förordning hafva prolongerat deras vistnings-tid ifrån 2 til fyra månader til föllie af vårt bref til eder af den 4:de *octobris* 1687; men när den tiden är förfluten, böra de ansäijas at vinna burskap eller begifva sig härifrån, vid vite af trehundra daler sölfver mynt för de förste 8 dagar, at de öfver bemålte 4 månader understå sig emot detta vårt förbud sig här at uppehålla utan at hafva vunnit burskap, men där de ännu längre skulle fördröija, fördubblas hvarie 8 dagar böterne, ock skal dem lika fult

blifva förment at drifva någon handel vid confiscation af varan, som de under den förbudne tiden sig finnas hafva tilhandlat. Ock vi befalle eder Gud alsmächtig synnerligen nådeligen. Af Stockholm den 4 decembris 1695.

Carolus.

C. Piper.

231. **Karl XI:s resolution på öfverståhållarens memorial angående borgerskapets taxering. Stockholm den 19 mars 1696.**

Original på papper i Stockholms rådhusarkiv: *Kongl. bref till magistraten i original VI.* — Spår af sigill under konungens namnteckning.

K. M:tz nådige resolution och uthslag uppå det som k. rådet och öfver ståthållaren välborne grefve Christopher Gyllenstierna uti underdånighet angifvit och förfrågat angående taxering på borgerskapet i Stockholm för trenne poster till en summa af femtton tusend daler silfvermynt för några års återstående riksdags beivlingar till k. M:t, hvar till välbemalte herr öfver ståthållare uthan k. M:tz nådiga bevillande icke samtyckia velat, gifven uti råd cammaren på Stockholms slott den 19 martii anno 1696.

K. M:t hafver k. rådetz och öfver ståthållarens andragne skrifter medh bifogade memorial och documenter sampt uti detta mål på rådhuset håldne protocoller, så och borgmästare och rådz deremoth inkomne förklaring uti nåder låtit sigh föreläsa och effter noga öfverläggande af altsammans funnit för rättvist, att hvadh angår dhe tio tusend daler silfvermynt, som upförde äro på stadsens upbördsmänn för den möda, besvär och omkåstningar uti många år tillbaka, dhe till dhesse riksdags bevillingars inkräfjande måst använda, och borgerskapet dem det samtyckt, bevilliat och på sigh tagit, ty blifva dhesse 10,000 daler silfvermynt till sådan upbördsmännernes afbetalning gillade och bestådde, men här effter åth skall uti slike fall förfaras effter k. M:tz författade och för staden i nåder gifne reg-

lemente. Sammaledes finner och k. M:t skiäligit, att dhe 4,000 daler, hvilcka till fylnad af dhe 39,000 daler silfvermyntz resterande riksdags bevillningar för k. M:t återstå och borgerskapet uti lika måtto antagit, måge så väl som dhe 1,000 daler silfvermynt, hvilcka på händelse att [!] af förmedlingar samt ens och annans fattigdom något skulle komma att brista, vidh taxeringen indhelas, doch så att om vidh slutet af räkningarne, som till k. M:tz cammar revision remitteras, dhe skulle finnas vara förr uthlagde, det må borgerskapet till godo komma och såsom för dhem besparde medell hållas, då upbördsmännerne, som dhem finnes innehafft, böra derföre vara responsable; skall och hereffter åth noga i acht tagas, att inga taxeringar uthan föregången communication medh herr öfver ståthållaren skie eller företagas. Dhet som herr öfver ståthållaren uppå dhe 48 elstes underdånige supplique föredrager om uppskätt medh borgerskapetz taxeringar till dess vintermarcknader äro förbi och borgerskapet tillbaka komne, finner k. M:t skiäligit dhem i nåder vidh alle taxeringar i gemen att bevillia, fördenskull och stadz cammeraren gifne instructions 22 punct, som innehåller, att taxeringarna skola skie vidh åretz begynnelse, hermedh så vida blifver förändrat, att medh taxerandet anstår, till dess borgerskapet ifrån vintermarcknarterne äro tillbaka komne. Dhet vederbörenderne sigh till hörsam effterrättelsse ställa. *Actum ut supra.*

Carolus.

Johan Ehrenhielm.

232. Karl XI:s resolution på magistratens memorial angående vissa friheter för af vådeld hemsökta borgare. Stockholm den 5 januari 1697.

Original på papper i Stockholms rådhusarkiv: *Kongl. bref till magistraten i original VI*. — Spår af sigill under konungens namnteckning. Tryckt i *Stiernmans Commerceförordningar V*, sid. 629.

K. M:tz nådigste resolution uppå dess tro undersåtares, borgmästare ock råds här i Stockholm, underdånigst insinuerade memorial, gifven Stockholm den 5 januarii 1697.

1. Såsom k. M:t den 3 *augusti anno 1686*¹ i nåder har resolverat, att de, som genom den vådelden, hvilken samma år en stor del af Norremalm öfvergeck, hade lidit skada ock sine uppå stadsens grund liggjande afbrände tompter ville bebyggia med stenhus, skulle niuta dhen förmån på samma tompter, att de dem till egen grund skulle uplåtas ock således frikallas för stadsens tomtörens årlige erläggjande, hvilket haft den nyttan med sig, att många vackra stenhus både till stadzens heder samt större säkerhet för eldsvåda, äre blefne opbygde, altså ock emädan jämväl andra, hvilka sammalides genom vådeld vid andra tider hafva mist deras hus ock egenomb, sig nu angifva, att dhe sine afbrände tompter med stenhus villia bebyggia, allenast de finge till godo niuta ofvanbemälte resolution om frihet på tompten, ock magistraten k. M:tz nådigste välbehag underdånigst hemställer, om icke samma frihet ock förmån måtte extenderas till dem, som på andre tider än förbemälte år, 1686, haft den olyckan, att deras hus äre blefne i aska lagde, eller häreffter derutaf kunna komma att lida någon skada, enär de äther villia bebyggia sine tompter med stenhus, ty samtycker k. M:t dertill i nåder, villiandes hermed i nåder hafva förklarar, att om dhe, hvilka den olyckan hände eller härtills träffat, att deras hus blifvit afbrände, eller häreffter samma skada kunna komma att lida, villia bebyggia sådana uppå stadzens grund liggjande tompter med stenhus, skole de deruppå niuta den förmån, att samma tompter dem till egen grund skole uplåtas ock dhe frikallas ifrån stadzens årlige tomtörens erläggjande.

¹ Se N:r 214.

2. Anbelangande dhe 5 års frihet ock förskoning, som magistraten till k. M:t:z vidare nådige gottfinnande för tomtörens erläggande af de ofrie tompterne har förunt dhem, hvilka genom ofvanbemälte stora vådeld på Noremalm kommo att mista deras hus ock gårdar sampt annan egendom, effter som icke allenast dhe, hvilka vid samma olyckelige händelse miste deras goda, vore derigenom så af sig komne, att de med hustrur ock barn måste gå husville ock elliest omöjeligen samme tompter hade kunnat bebygga, utan det ock för staden ock *publico* pröfvades nyttigare, att de genom någon sådan frihet blefve animerade till att å nyo bebygga samma afbrände tompter ock sedan effter bemelte 5 års förlopp betala de vanlige tomtören deraf, än att tompterne hade skolat lämnas obebygde ock öde, hvarigenom staden en fast längre tid hade kommit att mista des vanlige inkompst deraf, anhollandes magistraten om k. M:t:z nådigste confirmation derå, så emedan k. M:t finner sådant af magistraten vara välgiordt, ty vill k. M:t dertill hafva gifvit des nådige approbation ock bifall.

3. Såsom sedan *anno* 1686 flere slike olyckor äre timmade, hvarigenom mången är blefven fattig ock oförmögen, ock magistraten sig underdånigst förfrågar, om icke de, som visa hug ock villia sine afbrände tompter effter yttersta förmågo att bebygga, för lika skial ock orsaker skull, som ofvanförmält är, med lika förskoning ock frihet måge blifva hugnade, altså samtycker k. M:t dertill ock tillåter i nåder, att de, som sedan förbemälte tid hafva lidit skada af vådeld ock åter villia bebygga deras tompter, måge niuta dervid lika frihet ock förskoning som ofvan förmält är. I det öfrige förblifver k. M:t magistraten med dess ynnest ock nåde alltid välbevågen. *Actum ut supra.*

Carolus.

C. Piper.

233. Karl XI:s bref till öfverståthållaren och magistraten angående rätt för staden att årligen utbetala 100 d. s. m. till "korrespondensen på Öresund". Kungsör den 11 februari 1697.

Original på papper i Stockholms rådhusarkiv: *Kongl. bref till magistraten i original VI.*

Carl med Gudz nåde Sveriges, Götes och Vendes konung, storförste till Finland, hertig uti Skåne, Estland, Lifland, Carelen, Bremen, Verden, Stettin-Pommern, Cassuben och Venden, förste till Rügen, herre öfver Ingermanland och Wissmar, så och pfaltz-grefve vid Rhein i Beijern, till Jülich, Clewe och Bergen hertig.

Vår synnerlige ynnest och nådige benägenhet medh Gudh altzmäktig, tro man och undersåtare, respective vårt råd, herre grefve, öfver ståthållare och general lieutenant, så och borgmästare och råd. Såsom hos oss Stockholms stadz handells collegium underdånigst andrager, hurusom de ifrån långlige tider tillbakar till handelens och seglationens befrämjande hafva haft correspondence på Öresund och för densamma intill 1694 årligen betalt 160 d. s. m:t, men sedermera effter ett nogare betingande 100 d. s. m:t, anhållandes nu till sin så mycket större säkerhet om vår nådige tillåtelse med bemälte correspondence att få fortfara och derföre desse 100 d. s. m:t årligen betala af de 5,000 d. s. m:t, som vi staden till extraordinarie utgifter hafve bestått, altså och emedan vi finne nödigt, att bemälte collegium denne correspondencen continuerar, varandes nyttigt, att man för handelens skull har underrättelse, hvad utom lands passerar, ty vele vi i nåder hafva bevilliat, att ofvanbemälte etthundra daler sølfvermynt till denne correspondencens underhållande årligen måge afföras af dhe 5,000 d. s. m:t, som staden till extraordinarie utgifter äre bestådde. Hvilket I hafve att låta vara eder till hör-sam effterrättelse, och vi befalle eder Gudh altzmäktig synnerligen nådeligen. Kungsör den 11 februarii anno 1697.

Carolus.

C. Piper.